

Prve "uhe" Maribora

Marko Jakopanec, človek iz ozadja, tonski tehnik, ki je Maribor zamenjal za Kanado

JAŠA LORENČIČ

Na neki način spominja na Filipa Fli-sarja. Ne vem, zakaj. Takšen topel, odbit, uvožen občutek da. Je pa res, da je Marko Jakopanec tip iz ozadja. Pubec, ki hara v svoji disciplini. To je kros rock'n'rolla. Vsak rocker, ki v Mariboru stopi na oder, ve, kdo je. Jakopanec je tisti neumorni 29-letni pubec za mešalno mizo. Komaj kdaj se ga vidi, nihče ga ne opazi. Če je izkušeni Danilo Ženko, ki ga rad omeni, ker mu je ponudil osnovne izkušnje pri tehniki zvoka, rad sedel tudi za klaviature in na oder, se Jakopanec drži v ozadju. Tako zelo, da me je dvakrat vprašal, če resno mislim, ko sem ga pobaral za intervju.

Seveda je poskusil z bandom. Nič znanega, se zareži in nostalgичno odmahne z roko. Glasbena skupina Save As (ki so jo, se zareži, zmeraj napovedali kot Save Ass) je prišla in šla, kot mnogo tistih, ki jih zdaj sam ozvočuje. "Ampak smo pa v tistih časih dali skozi bikers vikende in Serš rock. Pač vse tisto, o čemer sanja mladi band, pri čemer je izstopal prvi pravi demo posnetek. Med snemanjem tistih dveh komadov sem padel not v produciranje. Ker vidiš, kakšno ustvarjanje je, zato me je vmes zamikala tudi elektronika, ampak sem takšen tip, ki precej boljše razvije tujo idejo kot pa lastno. Tak' je, takšen sem."

Vic o školjki in "toncu"

Ima pristen mariborski naglas. Kar bi bilo seveda običajno, če ne bi petnajst let odraščal v Kanadi in vmes tudi v Savdski Arabiji, preden se je po končanem študiju zadnje štiri, pet let ustalil v Mariboru. "Moral sem priti sem, prej sem preživel tukaj le poletja. Sprostil sem se lahko tukaj." Našel je šiht kot tehnik v Lutkovnem gledališču in si v petih letih naredil ime. "Veš, saj drugega itak ne znam," se nasmeji. Bilo je v osmem razredu, v Montrealu je še bil, ko so reševali teste za karierno prihodnost. "Odgovarjal sem res iskreno in na koncu mi je program ven vrgel, da je pravi poklic zame: sound engineering, zvočni inženiring. Prebral sem opis in takrat sploh nisem vedel, da to lahko počneš. V srednji šoli sem se doma igral z mikrofoni, potem pa sem šel študirat glasbeni inženiring."

Slej ko prej, nekje v zadnjih dveh letih, je priletela krilatica. Čes, če Jakopanec ozvočuje, 'tê že mora bit dobro'. Kliše? "Najbrž, to so mnenja drugih. Mislim, da nimam najboljših ušes, ne. Plus, saj nas ni malo, poleg Ženka še Gaber Lesjak in Ico, ki so mi ogromno pomagali, sploh med Lentom. Začel pa

sem v Pekarni, kot najbrž vsak."

Zaveda se, da bi vsi, ki jih zamika rock'n'roll, raje stali na odru. Ali pa šli vsaj za menedžerja in piarovca, kajti te bandi precej raje in predvsem prej najamejo kot pa tonskega tehnika. Tega itak takoj obtožijo vsi, če koncert ne izpade tako, kot so si ga izvajalci zamislili. "Obstaja en res dober vic. Veš, kakšna je razlika med wc-školjko in 'toncem'? Školjka žre drek samo od enega naenkrat." Zarežala sva se ravno, ko je dobil na mizo svoj kuskus. Rock'n'roll. Vic nosi v sebi pošten šus resnice. Ni lahko poslušati pet, šest in več ljudi, ki sami sebe ne slišijo, pravi. Kot tonski tehnik si povrhu kritičen le do malenkosti, takih, ki poslušalcu morda sploh niso blizu ali jih sploh ne opazi. "Glej, preprosto povedano, če kitarist na odru sfali prečko in cel ton ... Jaz glede tega ne morem storiti prav nič. Lahko pa pomagam, da se dober solo dobro sliši. Nekaj drugega pa je, če moraš izbirati med saksofonom in kitaro, recimo. So tehniki, ki skrbijo, da ozvočenje ne piska, in so oblikovalci zvoka, ki vnesejo umetniški pridih."

Kaj je dober zvok? Butnil sem mu to vprašanje, ko je srknil svoje temno pivo. Še malo bolj je srknil, nato pa ponudil relativno pričakovani relativizem. "Vsak poslušalec ima svoja ušesa, ne?" Okej, ampak kako recimo ozvočiti vsak začetniški garažni band, ki preigrava, kaj pa vem, Sweet Child O' Mine ali Smells Like Teen Spirit? "Pomembno je, da se vsakega sliši, in takrat se vidi, kaj kdo zmore."

Kaj v tem trenutku zmore Maribor? Dolga pavza. Gledal je gor in dol po Poštni, kot da bo dober band prišel dol po ulici. A-a. Dlje bo treba. Poudari, da obstajajo dobri mariborski bandi, a jih Maribor - in s tem misli na precej več kot le na mesto - še ni odkril. Hm. Koga? "Težko je poimensko, veš, Maribor je po eni strani melanholično mesto, ki ga je res dobro ujel Okttober. Kvaliteten band, za katerega pa malo kdo ve. Trash Candy so vse bolj uspešni, že že, vendar so zastavljeni tako, da presegajo Maribor. Siti Hlapci najbrž tudi več ne izstopajo ... Hočem biti optimist, verjamem, da nekje v zatohli kleti žgejo neki pubeci, ki ne bodo šli takoj špilat, ko bodo znali en komad. Veš, zato rad grem na Šourock. Zanima me, kaj bo naslednja velika stvar."

Ki pa kar ne pride in ne pride. Zakaj scena ni bolj povezana? Jakopanec misli, da jih je strah. Česa? "Morda, ker želijo biti nekaj drugega, tako se počutijo bolj varno, kot če bi sebe cele dali v glasbo in upali, da bodo spreje-

"Hočem biti optimist, verjamem, da nekje v zatohli kleti žgejo neki pubeci, ki ne bodo šli takoj špilat, ko bodo znali en komad." (Marko Vanovšek)

Markov Maribor

Ulica: Poštna, če sva že tu

Lokal: Mislim, da kar KGB, pristen plac

Obleka Mariborčana: na izi, nič dragega

Športnik: Hokej, olimpijske, vau, kdorkoli iz reprezentance!

Znana (kulturna) osebnost: Gogo Rukavina

Največji dosežek mesta: Stara trta

Stereotipi!

Štuk ima perfekten zvok.

"Ne drži, čeprav me bodo 'ubili', haha. Kdor pravi, da ga ima, živi v zmoti. Ne smeš si reči, hej, to je vrh! Vedno je treba stremeti k izboljšavam. Nikjer ni perfektnega zvoka, vse je kompromis."

V Klubu MC so kitare vedno preveč na glas.

"Pogosto, da. Dolgočasen odgovor je, da zavoljo fizike, ker so boksi na višini ušes. Zato sam rad ojačevalce obrnem noter, naj bobnarju tulijo v glavo. Pri-dejo namreč starši in rečejo, da se njihovega malega ne sliši ..."

Satchmo je primeren le za jazz.

"Eh, niti slučajno! Morda za metalske koncerte res ni. Nekje vmes je. Happy Ol' McWeasel recimo je imel tam super koncert, pa ima močne kitare. Večja težava je, če bende tiščijo v prostore, kamor kot taki ne spadajo. V Kaosu recimo kantavtorji še grejo skozi, a je plac sam po sebi bolj bendovski."

Na Poštni je glasba v drugem planu.

"Če je dober zvok, bodo ljudje prislusnili, vselej. Moraš ga predstaviti na tak način. Če jih moti, če jim gre na živce, pa ... Beseda 'moteče' je tukaj ključna."

ti takšni, kot so. Kopirati od drugih je pač zmeraj bolj 'ziher' varianta."

Maribor vs. Ljubljana

Prizorišč v mestu skorajda nikoli ni bilo več. Mini Lent, vsak vikend, vsak skuša primakniti svoj del programa. Komaj sva jih vse preštela, noviteta sta po Poštni in Udarniku zdaj Salon uporabnih umetnosti in Vetrinjski dvor, kar po njegovem kaže na dejstvo, da živa muzika še ni umrla, le odvadili so se je ljudje. Didžeji in čage ne delujejo tako surovo kot rock bandi s svojimi napakami in pristopi, poudari. "Organizatorji in lastniki prostorov se zavedajo poslanstva, vsi pa se tudi

zavedajo, da se računica brez z-glavo-skozi-zid vztrajanja ne izide." Kaj pa tehniku, je po finančni plati dodatni član banda? "Odvisno, kako se zмениš. Če band dobro živi, tudi tonc dobro živi. In obratno."

Proti koncu še prizna, da bi, če bi živel v Ljubljani, najbrž "delal" naše (naj)večje bande. Malo ga morda nazaj drži prikovanost na Maribor. "Ljubljana ima stičišče bandov, koncertna kultura je bolj razvita. Ampak Maribor je dom, Maribor je moje mesto. Saj verjamem, da bom tudi jaz najbrž še pokukal v tujino. Ne bom pa gledal nazaj in kazal s prstom, kako v mestu živijo le še obupanci. To ni fer. Fajn je, ta naš Maribor."